

ordinatorul produce numai 3 indexuri: pe materii, topografic, de nume ale obiectelor.

În viitor, prin automatizarea cataloagelor colecțiilor muzeale, s-ar putea obține un index general pentru toate muzeele suedeze, care ar putea fi folosit la cerere în condițiile impuse de tehnica ordinatoarelor.

O contribuție interesantă la problema utilității ordinatorului în muzee, o aduce D. F. Cameron. Pe lângă rolul evident al ordinatorului în operațiile de catalogare și înregistrare, la mișcările colecțiilor, autorul insistă în articolul citat asupra utilității ordinatorului din punctul de vedere al analizei activității unui muzeu, privită ca un ansamblu de sisteme — de la înregistrare, inventariere etc. pînă la organizarea expozițiilor și relațiilor cu publicul. În condițiile concrete ale funcționării muzeului, aceste sisteme nu sînt întotdeauna

concordante, ci de cele mai multe ori ele se concurează, sînt în conflict sau sînt defazate unele față de celelalte.

După autor, ansamblul acestor sisteme este atît de complex, încît remanierea sa pentru a obține cea mai mare eficiență depășește capacitatea unui om, ordinatorul fiind singur capabil de a realiza un compromis al ansamblului complex de sisteme, cu comprirea de a-i arăta obiectivele de atins.

ICOM-ul nu a rămas străin acestor preocupări. Pe lângă Centrul de documentare muzeografică UNESCO-ICOM funcționează un grup de lucru pentru studii diferite ale utilizării ale ordinatorului în domeniul muzeografic. O atenție deosebită este acordată coordonării proiectelor în curs și normalizării ordinatoarelor pentru a asigura schimbul de informații.

Marcela FOCȘA

„ABSCHIED VOM VOLKSLEBEN” (DESPĂRTIRE DE VIAȚA POPULARĂ), TÜBINGER VEREINIGUNG FÜR VOLKSKUNDE, E. V. TÜBINGEN SCHLOSS, 1970, 202 P.

Interesul volumului în discuție, una din cele mai semnificative și larg dezbătute lucrări editate în ultima perioadă de timp în Republica Federală a Germaniei, constă atît în actualitatea problemelor teoretice abordate, cît și în implicațiile diverse pe care acestea le au în domeniul cercetării etnografice și al științelor conexe (istoriografia, sociologia, muzeografia etc.). Deoarece o serie din problemele teoretice dezbătute s-au aflat și se află și în atenția specialiștilor din țara noastră, care le dau o rezolvare potrivit necesităților și specificului etnografiei românești, considerăm utilă o informare asupra conținutului acestei lucrări, în sensul unui interesant schimb de experiență.

Avînd un caracter colectiv, volumul înmănunchiază ample comunicări, prezentate la două importante dezbateri ale celor mai prestigioși specialiști din Republica Federală a Germaniei (Seminarul organizat de Institutul Ludwig Uhland al Universității din Tübingen și Sesiunea inițiată de Deutsche Gesellschaft für Volkskunde, ambele avînd loc în cursul anului 1969), iar ceea ce asigură unitatea sa sînt tocmai aspectele comune abordate cu aceste ocazii, care se referă la unele din cele mai acute probleme ale etnografiei din această țară. Astfel, așa cum se subliniază în „Cuvîntul introductiv”, autorii și-au propus ca, într-o perspectivă critică, cu intenții constructive, să analizeze principalele direcții de evoluție ale raportului dintre teorie și practică în sensul sporirii eficienței și importanței concrete a cercetărilor etnografice. Pe de altă parte, se vizează stabilirea interdependenței reale dintre științele sociale. În general, și etnografia, pe linia marcării mai obiective a specificului acesteia, adică a dobîndirii unei conștiințe proprii a contribuției pe care este chemată s-o aducă în rezolvarea unor probleme actuale („Problembewusstsein”). Majoritatea autorilor sînt de acord în a afirma că acest proces de înnoire trebuie să pornească de la o

reconsiderare critică a însuși obiectului disciplinei și de la înlocuirea unor categorii de investigație perimate, fără un conținut real, prin altele egale cît mai strîns de necesități actuale. În acest sens, titlul volumului semnifică de fapt, cum înșiși autorii o menționează în mod expres, „despărțirea” cercetării de o abordare vetustă a problematicii etnografice, o abandonare a conceptului de „viață populară”, privit într-o perspectivă exclusiv tradiționalistă, statică.

Concepția amintită formează, de altfel, și punctul de plecare al primei lucrări inserate în volum („Raporturile valorice ale etnografiei” de Utz Jeggle), autorul subliniind de asemenea că unul din scopurile teoretice de bază pe care trebuie să le vizeze etnografia este stabilirea ponderii reale a aspectelor tradiționale în fenomenele contemporane și combaterea exagerărilor legate de rolul său.

Studiul lui Roland Narr („Etnografia ca știință socială critică”) propune o serie de soluții practice, legate în special de organizarea cercetării științifice. Se preconizează coordonarea tuturor direcțiilor de investigație particulară în cadrul unei concepții teoretice unitare, prin realizarea unor lucrări colective, ca și stabilirea de proiecte de cercetare comune cu celelalte discipline sociale înrudite, în vederea valorificării practice a rezultatelor.

Următoarele două studii se axează pe evidențierea echilibrului necesar dintre investigațiile concrete (culegerea de date materiale) și aprofundarea teoretică. Dacă Martin Scharf („Critică canonică”) dezaprobă poziția acelor specialiști care se concentrează exclusiv asupra aspectelor particulare ale cercetării, neglijînd ceea ce el numește „relevanța socială și culturală” a fenomenelor, deci semnificațiile lor, Gustav Schöck („A colecția și a salva”) analizează o serie de implicații directe ale problemei, interesînd nu doar etnografia, dar și preocupările

de muzeografie, teoretice și practice. Autorul își propune să demonstreze că acțiunea de adunare de date, colecționare de materiale trebuie să fie însoțită permanent de preocuparea de a releva „straturile și constantele lor de bază”, în vederea elucidării categoriilor antropologice esențiale. Adesea însă, în condițiile procesului de dispariție a unor asemenea mărturii concrete, această acțiune devine un efort de „salvare”, dar urgența ei nu trebuie să ne facă să pierdem din vedere necesitatea continuă de aprofundare teoretică, fără de care adunarea și conservarea materialelor riscă să ia un aspect neselectiv, haotic.

De la aceeași premisă a urgenței rezolvării anumitor probleme etnografice concrete prin cele mai variate metode, pornește și Horst Neisser („Statistica — o metodă etnografică”). El consideră că un instrument deosebit de eficace în aceste condiții îl constituie statistica, care, prin eficiența și rigurozitatea sa, poate oferi soluții de mare operativitate, atât în ceea ce privește organizarea materialelor adunate, cât și interpretarea nuanțată a lor. Sînt trecute în revistă o serie din avantajele științifice ale rezultatelor cercetării, trecerea de la analiza calitativă la cuantificarea datelor, înțelegerea stărilor de lucruri complexă (de exemplu elucidarea raportului dintre motivație și reacție), îmbinarea criteriului de investigare obiectiv cu cel selectiv prin aplicarea eșantionării.

Lucrarea lui Rudolf Schenda („Astăzi încă unitar și originar”), referindu-se la o altă direcție a culegerii de materiale (folosirea de chestionare), are de asemenea o valoare documentar-comparativă, dat fiind că cercetările românești cunosc o bogată tradiție și rezultate apreciable. Autorul consideră că realizarea chestionarelor și aplicarea lor a fost o perioadă de timp grevată de existența unor concepții teoretice perimate, în detrimentul preocupării pentru problematica actuală. Alte deficiențe care s-au manifestat în etnografia din R. F. a Germaniei în acest domeniu se leagă de tendința de a se porni de la o serie de teze teoretice preconcepționale în cule-

gerea și organizarea datelor, ca și „împrumutarea” necritică, mecanică de soluții din cadrul altor științe sociale.

Ultimele două studii ale volumului sînt consacrate originii etnografiei, evoluției și semnificației în perspectiva istorică. Dezbătînd momentul apariției preocupărilor legate de categoria „viață populară” în etnografia germană, Thomas Metzén („Observații asupra *Etnografiei Elveției* de Richard Weiss”) demonstrează că ea este pusă în circulație în cadrul așa-numitului curent al „filozofiei vieții”, aflat în tradiția romantismului tirziu idealist.

Porînd de la preocupări teoretice similare, profesorul Hermann Bausinger („Asupra problematicii etnografiei istorice”), unul din cei mai reputeți specialiști din R. F. a Germaniei, interesat mai ales de tendințele etnografice înnoitoare, supune unei pertinente critici modalitatea în care această disciplină își asimilează o perspectivă științifică istorică. Autorul respinge opiniile cercetătorilor care vād în etnografie o știință exclusiv istorică, menită doar să adune în mod nediferențiat materiale aparținînd diverselor perioade de timp. Acestor pretenții necritice de exhaustivitate, H. Bausinger le opune o concepție selectivă realistă, cercetarea trebuind să vizeze în primul rînd aspectele relevante, deci să tindă la o anumită structurizare a problemelor. Culegerea de date și interpretarea lor trebuie să se supună unui criteriu valoric, aflat în conexiune cu cel causal, decizia în cercetare devenind ea însăși un act științific. Subscriind ideii comune autorilor *Intregului volum*, H. Bausinger cere etnografiei o orientare spre esențe, spre „structurile ontologice de bază”, deci spre depistarea modelelor proprii, legate mai ales de viața socială, caracteristice atît perioadelor trecute, cît și contemporaneității.

Considerăm că studiile cuprinse în acest volum, oglîndind unele din cele mai semnificative tendințe de evoluție ale cercetărilor din R. F. a Germaniei, constituie, considerate într-o perspectivă critică proprie etnografiei românești și disciplinelor înrudite, un util mijloc de informare.

Alexandru POPESCU

Î N C O N T I N U A R E A U N E I I N I T I A T I V E

La simpozionul „Muzeul și publicul” din decembrie trecut, de la Oradea, muzeograful de la Muzeul județean Dimbovița comunicaseră o serie de acțiuni de un interes deosebit realizate cu elevii din Tirgoviște, deveniți „Prietenii ai Muzeului Curții Domnești”, mici arheologi, ghizi competenți, cercetători pasionați ai istoriei locurilor natale. Experiența acestor elevi de liceu a fost împărtășită vara trecută copleșilor din cercurile de istorie veniți din întreaga țară într-o tabără la Cîmpeni. Inedita inițiativă tirgovișteană s-a bucurat de aprobarea forurilor superioare, astfel încît în această vară, cu sprijinul C.C. al U.T.C., între 17 și 30 iulie, a fost organizată la Tirgoviște Tabăra centrală de istorie și arheologie pentru elevi.

Programul taberei — în cadrul căreia Muzeul Județean își aduce un aport prețios și la care parti-

cipă elevi din liceele din toate județele țării, cuprinde, eșalonate pe cele 14 zile: vizitarea Muzeului județean și a secțiilor sale, o sesiune de comunicări științifice intitulată „Din istoria ținutului natal” (la care s-au înscris peste 25 de elevi) dedicată Conferinței Naționale a P.C.R., o informare politică pe tema aceluiași major eveniment, vizite la obiectivele de pe platforma industrială a Tirgoviștei, o campanie de săpături arheologice pe două șanțieri din Tirgoviște (Mitropolie și Stelea), excursii la monumentele din județ, un Concurs „Cine știe, câștigă” pe o temă din istoria Tirgoviștei, întreceri sportive, seri distractive, și în final, constituirea Societății de istorie a elevilor din Tirgoviște.

T.S.